

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **B., a.s.**, so sídlom v H.V.H., zastúpený JUDr. A. P., advokátom v D., proti žalovanému **T. G.**, bývajúcemu v T., zastúpený JUDr. P. B., advokátom v Š., **o 37 540,50 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 15 C 43/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 2. februára 2010 sp. zn. 10 Co 321/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 2. februára 2010 sp. zn. 10 Co 321/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená žalovaným ako jej zamestnancom na dopravnom prostriedku, ktorý mal žalovaný zverený na základe protokolu o odovzdaní zvereného inventára zo 16. augusta 2004. V žalobe uviedol, že na základe lízingových zmlúv č. X. a X. so spoločnosťou B., a.s., bol Ing. L. N., V.V., nájomcom ťahača M. ev.č. D. a valníkového návesu K. ev.č. D., ktoré dal so súhlasom lízingovej spoločnosti do podnájmu spoločnosti B., a.s. V.V.. Žalobkyňa predmetné motorové vozidlo použila na pracovnú cestu do Košíc, kde došlo k ich zničeniu v dôsledku požiaru. Poistovňa nárok Ing. L. N. na náhradu škody neakceptovala. Za škodu zodpovedá žalovaný, pretože z priestupkového spisu Obvodného Policajného zboru Košice-Juh je zrejmé, že vodič sa dopustil priestupku, javil známky požitia alkoholu a odmietol sa podrobiť dychovej skúške. Žalobkyňa škodu na základe faktúry uhradila Ing. L. N. 5. februára 2007 v plnom rozsahu, ktorú však žalovaný odmieta uhradiť.

Okresný súd Galanta rozsudkom z 19. mája 2009 č.k. 15 C 43/2007-215 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 5 806 Eur spolu s 9,5% úrokom z omeškania od 6.2.2007 do zaplatenia, do troch dní, v časti týkajúcej sa sumy 8 295,16 Eur konanie

zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázanú zodpovednosť žalovaného za škodu, vyčíslenie škody tak, ako ho urobil žalobca však považoval za zmätočné, pretože v priebehu konania vyšli najavo skutočnosti, ktoré žalobkyňa pri podaní žaloby zamlčala. Uviedol, že skutočnosť, že žalobkyňa na základe faktúry Ing. L. N. 5. februára 2007 zaplatila ním deklarovанú škodu vo výške 37 540,50 Eur, pričom táto suma mala predstavovať škodu spôsobenú žalobcovi, nemôže súd považovať za takú, ktorá by odôvodňovala vznik nároku na celú vyplatenú sumu voči žalovanému. Žalobe vyhovel v časti týkajúcej sa sumy 5 806 Eur, pričom ide o škodu, ktorá bola spôsobená na valníkovom návese a ktorá predstavuje skutočné náklady uplatnené v konaní a sú preukázané faktúrami spoločnosti P., ktoré pozostávajú z nákladov, ktoré boli Ing. L. N. vynaložené na odťahnutie valníkového návesu a jeho opravu. Táto suma je podľa názoru súdu obsiahnutá v sume, ktorú 5. februára 2007 žalobkyňa Ing. L. N. zaplatila a ide o preukázanú škodu na základe relevantných dôkazov. Zastavenie konania v časti týkajúcej sa sumy 8 295, 16 Eur odôvodnil ustanovením § 96 ods. 1 O.s.p. a späťvzatím žaloby v tejto časti. Rozhodnutie o príslušenstve pohľadávky odôvodnil omeškaním žalovaného so zaplatením náhrady škody a ustanovením § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trnave rozsudkom z 2. februára 2010 sp. zn. 10 Co 321/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej (23 439,33 Eur – pozn. dovolacieho súdu) zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 23 439,33 Eur s 9,5% úrokom z omeškania od 24. marca 2007 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu, dospel však k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nie celkom správne právne posúdil. Ďalej uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa ohľadne zodpovednosti žalovaného za vzniknutú škodu. Na rozdiel od súdu prvého stupňa mal za to, že na strane žalobkyne došlo ku škode z dôvodu úhrady škody Ing. L. N., nájomcovi ťahača a návesu, ktorá bola uhradená v žalovanej výške. Uviedol, že žalobkyňa dostatočným spôsobom preukázala výšku škody, ktorá jej vznikla porušením povinnosti zo strany žalovaného.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/

O.s.p. Uviedol, že na rozdiel od prvostupňového súdu, ktorý rozlišoval medzi pojmi „skutočná škoda“ a „účtovná zostatková hodnota“, odvolací súd rozdiel v obsahu týchto pojmov nevidel. Pritom skutočnou škodou sa rozumie ujma, spočívajúca v zmenšení majetkového stavu poškodeného a reprezentujúca majetkové hodnoty, ktoré by bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predchádzajúceho stavu. V tomto konaní nikto neskúmal možnosť uviesť požiarom poškodený ťahač do prevádzkyschopného stavu tak, ako tomu bolo v prípade návesu s nákladmi na odťah a opravu vo výške 5 806 Eur. Spoločnosť K., s ktorej vyčíslením účtovnej zostatkovej hodnoty sa žalobkyňa aj odvolací súd stotožnili, nemala spôsobilosť ani oprávnenie na takéto posúdenie. Preto sa nestotožňuje s takto vyčíslenou škodou. Žalobkyňa podľa jeho názoru neunesla v konaní dôkazné bremeno na preukázanie skutočnej škody a preto rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že žalobkyňa sa o škodu a o tom, kto za ňu zodpovedá dozvedela bezprostredne po škodovej udalosti, nevyzvala ho však na prerokovanie vyčíslenej škody a nepreukázala mu ani to, že škodu uhradila, čo je v rozpore s § 191 ods. 2 a 4 Zákonníka práce v znení platnom v čase vzniku škody, pričom súd sa touto skutočnosťou vôbec nezoberal. Zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudok krajského súdu je potrebné považovať za spravodlivý, nakoľko je v súlade so zásadou spravodlivej náhrady škody, ako aj s účelom náhrady škody, t.j., aby mala žalobkyňa možnosť za zničenú vec si zabezpečiť v príslušnom čase novú vec. Dovolanie žalovaného navrhla ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je podané dôvodne.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním je možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p., dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle § 220 O.s.p., odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p., odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záverov, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje

k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov však dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nie celkom správne posúdil v časti preukázania výšky škody na ťahači. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že škodu na poškodenom ťahači uplatnenú vo výške 956 034,-- Sk (31 734,52 Eur) nepovažoval za preukázanú z dôvodu, že ťahač, ktorý žalobkyňa pôvodne deklarovala ako „vyradený“ a „odpísaný“, bol 22. augusta 2005 odpredaný tretej osobe za kúpnu cenu 8 295,16 Eur a nestotožnil sa ani s vyčíslením škody spoločnosťou K. spol. s r.o. zo 14. júna 2005 ako skutočnou škodou, ktorá mala byť žalobkyňou zaplatená vlastníčkovi vozidiel, pretože podľa názoru súdu zostatkovú hodnotu, ktorá je účtovnou kategóriou nie je možné stotožňovať s výškou skutočnej škody, ktorá je reálnym finančným vyjadrením zmenšenia majetku poškodenej osoby. Osobitne zdôraznil, že takýmto dôkazom nemôže byť faktúra Ing. L. N. z 5. februára 2007. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa **výšku škody** spôsobenú na ťahači považoval za preukázanú vyčíslením účtovnej zostatkovej hodnoty vykonaným spoločnosťou K. spol. s r.o. zo 14. júna 2005, z ktorého vyplýva **účtovná zostatková hodnota** ťahača vo výške 31 534,52 Eur. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom konanom 2. februára 2010, na ktorom sa zúčastnili len právni zástupcovia účastníkov nevyplýva, že by odvolací súd zopakoval alebo doplnil dokazovanie v tomto smere. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že podľa ustálenej súdnej praxe je potrebné rozlišovať medzi dôkazom, ktorým je len výsluch účastníka v zmysle § 131 O.s.p. a prednesom účastníka konania (jeho právneho zástupcu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že ak sa odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať, pokiaľ chcel ním vykonané dokazovanie vrátane výsluchov účastníkov konania a svedeckých výpovedí hodnotiť rozdielne ako súd prvého stupňa (prípadne doplniť v podstatnej rozhodujúcej časti) a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné

hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku uskutočnenej zákonom č. 384/2008 Z.z. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k vyhoveniu návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, keď navyiac z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je možné vôbec zistiť, prečo odôvodnené stanovisko súdu prvého stupňa nepovažuje za správne a na základe čoho určil výšku skutočnej škody. Odvolací súd nevysvetlil, prečo považoval účtovnú zostatkovú hodnotu ťahača stanovenú spoločnosťou K. spol. s r.o. za skutočnú škodu, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný, najmä ak súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, prečo takéto vyčíslenie škody nepovažoval za správne. Nevysporiadal sa ani so záverečným protokolom o mimoriadnom ukončení lízingovej zmluvy č. X. z 20. júna 2005 na základe ktorej sa Ing. L. N. stal vlastníkom ťahača a z ktorej vyplýva, že mu bola prenajímateľom fakturovaná škoda vo výške 475 741,-- Sk. Z obsahu spisu nevyplýva, že by odvolací súd potom skúmal náležitosti faktúry č. X. z 25. januára 2007 a opodstatnenosť fakturovanej výšky škody, ktorú Ing. L. N. fakturoval žalobkyni v sume 1 130 945,-- Sk, z ktorej nie je možné zistiť, na základe čoho bola výška škody na ťahači stanovená sumou 956 034,-- Sk. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva iba to, že za podstatnú považoval skutočnosť, že žalovaná, B., a.s. so sídlom v H.V.H., ktorej predsedom predstavenstva je Ing. L. N., 5. februára 2007 zaplatila Ing. L. N., s miestom podnikania H., V., sumu 1 130 945,-- Sk na základe jeho faktúry č. X..

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p., a nie je ním ani „oboznámenie“ listín založených v súdnom spise.

Odvolací súd si tak nezdovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolaťom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však považuje za potrebné uviesť to, že konanie pred súdom musí vo všeobecnosti zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd svojim vyššie uvedeným postupom porušil právo žalovaného na spravodlivý proces, pretože tým, že svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, v skutočnosti žalovanému odňal právo namietat správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalovaný dozvedel, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver na základe inak vyhodnoteného súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania bez toho, aby v tomto smere dokazovanie doplnil, či zopakoval. Zo skutočností účastníkmi v konaní tvrdenými a prvostupňovým súdom hodnotenými vyvodil iný právny záver.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2, 3 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová